

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 23 lipca 2026 r.
znak sprawy: RRE.wpz.058.12.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: udzielenia odpowiedzi na interpelację nr 17961 z dnia 2 lipca 2026 r.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17961 z dnia 2 lipca 2026 r. złożoną przez posłankę Annę Gembicką i posła Jarosława Sachajko w sprawie sektora mleczarskiego w Polsce, informuję Pana Marszałka, co następuje.

Pyt. 1 Jak zmieniało się pogłowie bydła mlecznego oraz liczba producentów mleka w Polsce w latach 2006-2025, z uwzględnieniem danych dostępnych za 2026 r.?

Pyt. 2 Jak zmieniał się charakter produkcji mleka w Polsce w latach 2006-2025?

Dane statystyczne dotyczące pogłowia zwierząt gospodarskich, w tym krów mlecznych, dostępne są na stronie Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) pod adresem:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzecz-zwierzeta-gospodarskie>¹

Ponadto, w załączniku 1 do niniejszej odpowiedzi, na podstawie informacji dostępnych w Komputerowej Bazie Danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) przedstawiono statystyki zwierząt i gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie w latach 2006 – 2026 (stan na 31 grudnia w latach 2006-2025), w tym:

¹ W przypadku braku możliwości bezpośredniego otwarcia linku należy go skopiować i wkleić w okno adresowe przeglądarki (uwaga dotyczy wszystkich linków zamieszczonych w tym piśmie)

- całkowite pogłowie bydła w Polsce;
- liczbę krów mlecznych;
- liczbę gospodarstw utrzymujących krowy mleczne;
- średnią i medianę liczby krów mlecznych przypadających na gospodarstwo;
- strukturę gospodarstw według skali stada, w szczególności gospodarstw utrzymujących do 10, do 20, do 50, do 100, do 200 oraz powyżej 200 krów mlecznych.

Pyt. 3 Jak zmieniała się krajowa produkcja mleka oraz podstawowych produktów mleczarskich?

Pyt. 4 Jak zmieniał się model skupu i przetwórstwa mleka w Polsce?

Przegląd informacji dotyczący krajowej produkcji i skupu mleka oraz produkcji podstawowych produktów mleczarskich przez ostatnie lata dostępny jest na stronie Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERIGZ-PIB) pod linkiem: <https://ierigz-publicacje.pl>, na stronie GUS pod linkiem <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzecz-zwierzeta-gospodarskie/> oraz w ujęciu ogólnoeuropejskim <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/milk.html>

Dodatkowo, informacje o zakładach znajdujących się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej (IW) posiada Główny Lekarz Weterynarii (GLW). Są one dostępne na stronach Głównego Inspektoratu Weterynarii pod linkiem

<https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/zywnosc-pochodzenia-zwierzecego>

Pyt. 5 Czy Ministerstwo posiada porównywalne dane dotyczące opłacalności produkcji mleka w latach 2006-2025?

W Polsce systematyczne badania nad opłacalnością produkcji rolnej, w tym produkcją mleka, prowadzi IERiGŻ-PIB, który służy jako merytoryczne zaplecze Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) w zakresie analiz rynkowych, w tych wykonywanych ad hoc. Wyniki realizowanych przez IERiGŻ-PIB analiz są

udostępniane w szeregu publikacji, z których dwa razy do roku wydawany jest biuletyn „Rynek mleka – stan i perspektywy”

<https://ierigz-publikacje.pl/kategoria-produktu/ar>

Biuletyn obejmuje takie obszary tematyczne jak: pogłowie krów, produkcja i sprzedaż surowca mlecznego, przetwórstwo mleka, spożycie mleka i jego przetworów, handel zagraniczny i ceny.

Ponadto, temat opłacalności produkcji jest systematycznie dyskutowany na posiedzeniach gremiów unijnych np. w trakcie comiesięcznych spotkań Grupy Ekspertów ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych – Produkty Zwierzęce w trakcie omawiania sytuacji na rynkach rolnych, a informacje dotyczące marż rolników są publikowane na stronach internetowych Komisji Europejskiej oraz obserwatorium rynku mleka.

https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/price-data/price-monitoring-sector/milk-and-dairy-products_en

Pyt. 6 Jakie czynniki Ministerstwo uznaje za najważniejsze dla opłacalności produkcji mleka?

Na opłacalność produkcji surowca mlecznego wpływają czynniki bezpośrednio związane z gospodarstwem mlecznym, jak i czynniki zewnętrzne, powiązane z sytuacją na rynkach rolnych, zarówno polskim, jak i zagranicznych.

Polska jest krajem nadwyżkowym w produkcji mleka, a każdego roku około 32% jego całkowitej produkcji jest przedmiotem eksportu. To powoduje, że wyniki finansowe uzyskiwane przez polską branżę mleczarską, a w konsekwencji także ceny płacone przez przetwórców rolnikom za surowiec mleczny są powiązane z sytuacją na rynkach światowych.

Kluczowym elementem kosztowym w produkcji mleka są koszty żywienia zwierząt, w tym efektywne wykorzystywanie własnych pasz. Wysoka jakość zadawanych kiszzonek i pasz treściowych, jest obok warunków utrzymania stada, jego zdrowotności i efektywności rozrodu kluczowymi elementami wpływającymi na wydajność mleczną.

Do istotnych czynników, związanych bezpośrednio z gospodarstwem mlecznym, mających wpływ na opłacalność produkcji, należą także wielkość stada i skala

produkcji, koszty pracy i mechanizacji, prowadzone inwestycje, w tym coraz częściej w obecnym czasie komputerowe systemy monitorowania produkcji (tzw. smart obora).

Pyt. 7 Czy Ministerstwo analizowało skutki zniesienia systemu kwot mlecznych dla polskiego sektora mleczarskiego?

W wyniku zniesienia w Unii Europejskiej z dniem 1 kwietnia 2015 r. systemu kwot mlecznych, a tym samym zniesienia obligatoryjnych opłat finansowych nakładanych na państwa członkowskie na jego nadprodukcję, rośnie systematycznie produkcja surowca mlecznego w Polsce oraz zwiększa się ilość mleka przeznaczanego do skupu.

Dzięki likwidacji kwot mlecznych Polska stała się czwartym, po Niemczech, Francji i Niderlandach, producentem mleka krowiego w Unii Europejskiej. Krajowa roczna produkcja surowca mlecznego od 2022 r. przekracza poziom 15 mln ton, z czego dostawy surowca do przetwórstwa mleczarskiego osiągnęły w 2025 r. poziom 13,6 mld litrów i stanowiły 85% produkcji mleka. Wzrostowi skupu towarzyszy zmniejszanie zużycia mleka w gospodarstwach na samozaopatrzenie (ok. 1,4 mld l) i na cele paszowe (ok. 0,7 mld l). Krajowe spożycie przetworów mlecznych wzrosło w latach 2004-2024 z poziomu 174 litrów do 281 litrów na jednego mieszkańca. Każdego roku ok. 4,8 mln ton wyrażonych w ekwiwalencie surowca mlecznego jest przedmiotem eksportu, co powoduje że polskie produkty mleczarskie stają się coraz bardziej rozpoznawalne i chętnie kupowane nie tylko przez konsumentów w Unii Europejskiej, ale także w Azji, na Bliskim Wschodzie, Afryce i obu Amerykach, a przychody polskiego sektora mleczarskiego ze sprzedaży tych produktów rosną.

Pyt. 8 Jak Ministerstwo ocenia relacje gospodarcze w łańcuchu dostaw mleka i produktów mleczarskich?

Wśród celów MRiRW na rzecz stabilizacji krajowego rynku rolno-spożywczego, w tym rynku mleka i jego przetworów, jest unormowanie zasad współpracy branży z sieciami handlowymi oraz ograniczenie stosowania nieuczciwych praktyk handlowych. Na spotkaniu zorganizowanym w dniu 17 czerwca 2026 r. w MRiRW z przedstawicielami sektora przetwórczego, zwrócono uwagę, że presja cenowa ze strony sieci handlowych przenoszona jest na przetwórców, a następnie na producentów rolnych. W sektorze mleczarskim obniżki cen szczególnie dotyczą dostawców mleka. Aby poprawić równowagę w łańcuchu dostaw, poprzez

wzmocnienie pozycji i ochrony polskich producentów oraz przejrzystości rynku wskazano m.in. na potrzebę nowelizacji ustawy dotyczącej przewagi kontraktowej i rozszerzenia katalogu zakazanych praktyk oraz wypracowanie zasad współpracy między dostawcami a sieciami handlowymi. Wśród omawianych propozycji zmian znalazło się także zwiększenie kompetencji i zasobów Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKIK). W tym kontekście należy podkreślić dotychczasowe działania prowadzone przez UOKIK na rynku mleczarskim na rzecz poprawy relacji między dostawcami surowca mlecznego a przetwórcami go skupującymi. Wśród kwestionowanych przez UOKIK praktyk stosowanych w umowach zawieranych pomiędzy rolnikami i mleczarniami znalazły się zapisy dotyczące zasad ustalania ceny skupu mleka i jej zmiany, badania jakości mleka, wypowiedania umów i stosowania kar umownych oraz klauzule dotyczące wyłączności i siły wyższej. Prowadzone przez UOKIK kontrole oraz rozmowy z organizacjami branży mleczarskiej w Polsce mają na celu wyeliminowanie zachowań niekorzystnych dla rolników oraz wypracowanie dobrych praktyk rynkowych, a w efekcie poprawę relacji pomiędzy przetwórcami a producentami mleka.

Pyt. 9 Jak Ministerstwo ocenia znaczenie i kondycję spółdzielczości mleczarskiej w Polsce?

Spółdzielczość stanowi kluczowy element polskiego sektora produkcji i przetwórstwa mleka. Tym samym stanowi bardzo istotny czynnik sukcesu jaki osiągnęło polskie mleczarstwo po wejściu do Unii Europejskiej.

Pyt. 10 Jakie są najważniejsze zagrożenia epizootyczne dla sektora bydła mlecznego?

W celu ochrony zdrowia publicznego organy IW realizują zadania, z zakresu ochrony zdrowia zwierząt, w ramach których m. in. prowadzony jest nadzór nad chorobami którego istotą jest zapobieganie ich wystąpieniu, zwalczanie oraz zapobieganie ich rozprzestrzenianiu.

Badania kontrolne zwierząt prowadzone w ramach tego nadzoru mają na celu m. in. wczesne wykrycie chorób oraz utrzymanie statusu Polski jako obszaru wolnego od:

- zakażenia wywołanego przez *Brucella abortus*, *melitensis* i *B. suis* w populacjach bydła;

- zakażenia wywołanego przez *Brucella abortus*, *melitensis* i *B. suis* w populacjach owiec i kóz;
- zakażenia kompleksem *Mycobacterium tuberculosis* (*M. bovis*, *caprae* i *M. tuberculosis*);
- enzootycznej białaczki bydła.

Dodatkowo, badania kontrolne bydła obejmują również zakażenie wirusem choroby niebieskiego języka (serotypy 1-24), pryszczycę (FMD), gąbczastą encefalopatię bydła, gorączkę Q oraz zakażne zapalenie nosa i tchawicy bydła/otręt bydła.

Pyt. 11 Czy Ministerstwo posiada dane dotyczące jakości mleka, stosowania antybiotyków i produktów leczniczych weterynaryjnych w produkcji mleka?

- Skala stosowania antybiotyków w gospodarstwach mlecznych;

Zgodnie z przepisami rozporządzenia (UE) 2019/6² państwa członkowskie UE mają obowiązek gromadzenia i przesyłania do Europejskiej Agencji Leków (EMA) danych dotyczących wielkości sprzedaży i stosowania przeciwdrobnoustrojowych produktów leczniczych we wskazanych w przepisach terminach. Aby dane były porównywalne i umożliwiały skuteczne ich wykorzystanie zostały ustanowione obowiązujące we wszystkich państwach członkowskich UE przepisy techniczne dotyczące ich gromadzenia i przekazywania. Metodologia oraz format zbierania i przekazywania danych są określone w przepisach m.in. rozporządzenia 2021/578³ oraz rozporządzenia 2022/209⁴.

Roczne raporty dotyczące sprzedaży i stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w medycynie weterynaryjnej w Europie (raporty ESUAvet), przedstawiają dane z państw członkowskich UE i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

Raportowanie danych dotyczących stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych u bydła, świń, kurcząt i indyków odbywa się dopiero od 2024 r. (dane za 2023 r.) i

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych i uchylające dyrektywę 2001/82/WE (Dz. Urz. UE L 4 z 7.1.2019, s. 43).

³ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/578 z dnia 29 stycznia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 w odniesieniu do wymogów dotyczących gromadzenia danych na temat wielkości sprzedaży przeciwdrobnoustrojowych produktów leczniczych oraz ich stosowania u zwierząt (Dz. Urz. UE L 123 z dnia 09.04.2021, str. 7).

⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/209 z dnia 16 lutego 2022 r. ustanawiające format danych, które mają być gromadzone i przekazywane w celu określenia wielkości sprzedaży przeciwdrobnoustrojowych produktów leczniczych oraz ich stosowania u zwierząt zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 (Dz. Urz. UE L 35 z dnia 17.02.2022, str. 7).

wiele z państw przekazujących sprawozdania nie miało wcześniejszego doświadczenia w zbieraniu tych danych według gatunków zwierząt.

Zakres zgłoszonych danych dotyczących stosowania, interpretowany i zgłaszany przez każdy kraj, znacznie różnił się w zależności od kraju i gatunku, wahając się od 10% do 100%.

Obecnie trwają prace i planowane jest wprowadzenie szczegółowych rozwiązań w polskim porządku prawnym zmierzających do usprawnienia gromadzenia i przekazywania danych ze stosowania przeciwdrobnoustrojowych produktów leczniczych u zwierząt.

- Zmiany w stosowaniu antybiotyków w latach 2006–2025;

Zgodnie z przepisami rozporządzenia (UE) 2019/6¹ państwa członkowskie mają obowiązek gromadzenia i przesyłania do Europejskiej Agencji Leków (EMA) danych dotyczących wielkości sprzedaży i stosowania przeciwdrobnoustrojowych produktów leczniczych we wskazanych w przepisach terminach. Dane te przekazywane są za pośrednictwem platformy EMA dotyczącej sprzedaży i zużycia środków przeciwdrobnoustrojowych.

Przekazywanie danych ze stosowania odbywa się corocznie, począwszy od stycznia 2024 r., zgodnie z wymogami ww. rozporządzenia, w podziale na gatunki zwierząt. Kolejne gatunki zwierząt, których dotyczyć ma raportowanie dodawane są stopniowo, zgodnie z ustalonym harmonogramem sprawozdawczości.

EMA analizuje dane przekazywane przez państwa UE i EOG oraz publikuje coroczne sprawozdania z monitorowania sprzedaży i stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w medycynie weterynaryjnej (sprawozdania ESUAvet).

Pierwsze sprawozdanie opublikowano 31 marca 2025 r. Zawiera ono dane za rok 2023.

Sprawozdania są dostępne pod adresem:

<https://www.ema.europa.eu/en/veterinary-regulatory-overview/antimicrobial-resistance-veterinary-medicine/european-sales-use-antimicrobials-veterinary-medicine-esuavet-annual-surveillance-reports>

Dane dotyczące sprzedaży weterynaryjnych produktów leczniczych o działaniu przeciwdrobnoustrojowym sprzed 2023 r. można znaleźć pod adresem:

<https://www.ema.europa.eu/en/veterinary-regulatory-overview/antimicrobial-resistance-veterinary-medicine/european-surveillance-veterinary-antimicrobial-consumption-esvac-2009-2023>

- Działania podejmowane w celu ograniczenia nieuzasadnionego stosowania antybiotyków;

O zasadności zastosowania produktów leczniczych u zwierząt, w tym tych o działaniu przeciwdrobnoustrojowym decyduje lekarz weterynarii po przeprowadzeniu badania klinicznego i po postawieniu diagnozy.

Zasady dotyczące m.in. stosowania weterynaryjnych produktów leczniczych są regulowane przez przepisy rozporządzenia (UE) 2019/6¹ i aktów prawnych wydanych na jego podstawie natomiast nadzór nad stosowaniem tych przepisów w praktyce ma Inspekcja Weterynaryjna, która przeprowadza kontrole w tym zakresie.

- Koszty wdrażania regulacji dotyczących ograniczenia stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych.

Nie dokonywano takiej analizy.

Pyt. 12 Jak Ministerstwo ocenia stan organizacyjny i kadrowy Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie nadzoru nad produkcją mleka?

Informacje dotyczące realizacji zadań w zakresie nadzoru weterynaryjnego, organizacji i stanu kadr w IW dostępne są raporcie RRW-3 publikowanym jako część weterynaryjnej sprawozdawczości statystycznej pod linkiem:

<https://www.wetgiw.gov.pl/publikacje/rrw-sprawozdawczosc-statystyczna>

Pyt. 13 Proszę o przedstawienie pełnego wykazu najważniejszych polskich i unijnych aktów prawnych regulujących sektor produkcji mleka i przetwórstwa mleczarskiego.

Pełny wykaz aktów prawnych regulujących sektor produkcji mleka i przetwórstwa mleczarskiego znajduje się w oficjalnej bazie aktów prawnych Unii Europejskiej dostępnej pod następującym adresem:

<https://eur-lex.europa.eu/advanced-search-form.html?action=update&qid=1784030348108>

Wykaz ten umożliwia wyświetlenie pełnej treści aktu prawnego, datę przyjęcia, wejścia w życie wraz zakresem regulacji, publikatorem i wszystkimi zmianami aktu. Akty prawne wymagające wdrożenia do prawa polskiego implementowane są zgodnie z Regulamin pracy Rady Ministrów określającym sposób postępowania i opracowywania dokumentów rządowych, w tym ich uzgadniania, przeprowadzania konsultacji publicznych i opiniowania, a także sporządzania w uzasadnieniu do dokumentu rządowego oceny skutków regulacji.

Przebieg procesu legislacyjnego oraz wykaz wszystkich krajowych aktów prawnych regulujących rynek mleka, w tym Dzienniki Ustaw dostępne są na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

<https://rcl.gov.pl/>

W załączniku nr 2 do niniejszej odpowiedzi przedstawiono wybrane akty prawne regulujące kwestie produkcji mleka.

Pyt. 14 Czy Ministerstwo posiada obowiązującą strategię rozwoju sektora mleczarskiego w Polsce?

Kolejne reformy Wspólnej Polityki Rolnej wskazują na stopniową, jednakże wyraźną, zmianę jej charakteru polegającą na przejściu od mechanizmów wsparcia rynkowego kierowanych z poziomu Brukseli do instrumentów świadomego zarządzania podażą, w której swój aktywny udział mają organizacje producentów, zrzeszenia organizacji producentów oraz organizacje międzybranżowe. Ta świadoma rola przedstawicieli sektorów produkcji rolnej powinna znaleźć między innymi swoje odzwierciedlenie w ich działaniach polegających na wytyczeniu kierunków działań i opracowaniu strategii rozwoju poszczególnych sektorów.

Wpisując się w te oczekiwania, w dniu 5 maja 2026 r., w centrum prasowym PAP miała miejsce konferencja prasowa mleczarskich organizacji branżowych pt. „Prezentacja kierunków rozwoju polskiego mleczarstwa do 2035” (dokument w załączniku 3).

Niezależnie od powyższego, MRiRW zleciło IERiGŻ-PIB opracowanie „Założeń strategii rozwoju sektora produkcji zwierzęcej w Polsce”.

Zadanie obejmuje poniższe cele:

- Opracowanie diagnozy uwarunkowań rozwoju sektora produkcji zwierzęcej w Polsce (rynkowych, regulacyjnych, środowiskowych i strukturalnych) wraz z identyfikacją kluczowych ograniczeń i czynników ryzyka.
- Ocena adekwatności obecnych instrumentów wsparcia w ramach WPR oraz sformułowanie propozycji kierunków/interwencji w nowych ramach po 2027 r.
- Zdefiniowanie strategicznych dylematów rozwojowych sektora oraz przygotowanie wariantowych ścieżek rozwoju i polityki (scenariusze) wraz z kryteriami porównawczymi.
- Koordynacja debaty publicznej: mapowanie interesariuszy, zebranie i synteza stanowisk, wypracowanie obszarów konsensusu i rozbieżności oraz przełożenie wniosków z konsultacji na warianty polityki.

Realizacja zadania jest przewidziana na 2026 r. z opracowaniem wstępnym (metodyka, wstępna diagnoza, plan konsultacji) – do końca II kwartału 2026 r. oraz raportem końcowym (założenia strategii, warianty ścieżek, propozycje WPR po 2027 r., synteza debaty) – do 30 listopada 2026 r.

Jednocześnie Komisja Europejska przyjęła w dniu 7 lipca 2026 r. dokument „Strategia dla produkcji zwierzęcej”, którego celem jest stworzenie długoterminowych ram dla konkurencyjnego, odpornego i zrównoważonego sektora, przy uwzględnieniu różnorodności modeli produkcji w UE. Strategia ma zwiększyć przewidywalność, wspierać inwestycje i wzmacniać odporność sektora, a także ukierunkować odpowiednie wykorzystania WPR i innych instrumentów finansowych.

Pyt. 15 Jakie programy wsparcia dla producentów mleka i sektora mleczarskiego zostały uruchomione od 1 stycznia 2006 r.?

Od 1 stycznia 2006 r. producenci działający w sektorze mleka mogli korzystać z licznych instrumentów wsparcia realizowanych zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, w szczególności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, w tym Sektorowego Programu Operacyjnego na lata 2004-2006, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Wsparcie obejmowało m.in. płatności bezpośrednie, działania inwestycyjne, pomoc nadzwyczajną związaną z sytuacjami kryzysowymi, działania na rzecz dobrostanu zwierząt, ochrony zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich,

bioasekuracji, zarządzania ryzykiem oraz poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych. Wsparcie jest realizowane przez ARiMR.

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych instrumentów wsparcia dostępne są w dokumentacji opublikowanej na stronach internetowych MRiRW oraz ARiMR:

- <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/plan-strategiczny-dla-wspolnej-politykirolnej-na-lata-2023-27>
- <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/-program-rozwoju-obszarow-wiejskich-2014-2020-prow-2014-2020>
- <https://www.gov.pl/web/arimr/roznicowanie-w-kierunku-dzialalnoscinierolniczej3>
- <https://www.gov.pl/web/arimr/sektorowy-program-operacyjny---rolnictwo-2004-2006>
- <https://www.gov.pl/web/arimr/sprawozdania-z-dzialalnosci-agencji restrukturyzacji-i-modernizacji-rolnictwa>
- <https://www.gov.pl/web/arimr/platnosci-bezposrednie2>
- <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/platnosci-bezposrednie-do-2022>
- <https://www.gov.pl/web/arimr/platnosci-bezposrednie3?page=1&size=10>

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 instrumentem wsparcia zwrotnego dla sektora rolnego, w tym producentów mleka, utworzonym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego był Fundusz Gwarancji Rolnych (FGR). W ramach FGR producenci mleka mogli skorzystać ze wsparcia w zakresie modernizacji gospodarstw rolnych. Wsparcie z FGR zostało uruchomione pod koniec 2019 r. i realizowane było do końca okresu kwalifikowalności tj. 2025 r. w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Oferta FGR obejmowała gwarancję spłaty kredytu początkowo inwestycyjnego oraz powiązanego z nim kredytu obrotowego, a następnie również samodzielnego kredytu obrotowego. W celu dodatkowego obniżenia kosztów obsługi kredytu wprowadzono również dopłatę do oprocentowania kredytu obrotowego. Do końca okresu kwalifikowalności w ramach wsparcia skierowanego do ogółu rolników w zakresie modernizacji gospodarstw rolnych udzielono łącznie 29 956 kredytów inwestycyjnych i obrotowych z gwarancją FGR na łączną kwotę 5,4 mld zł, udzielone gwarancje wyniosły 4,2 mld zł,

a dopłaty do odsetek 372 mln zł. W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 realizowany jest Fundusz Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus). FGR Plus został uruchomiony w 2024 r. i jego realizacja planowana jest do końca okresu kwalifikowalności wydatków w ramach PS WPR 2023-2027. Jest to fundusz ułatwiający uzyskanie kredytu dla kredytobiorców poprzez oferowanie gwarancji bankowej Agromax przez Bank Gospodarstwa Krajowego jako zabezpieczenia kredytu. FGR Plus dodatkowo oferuje dotację na spłatę odsetek. Producenci mleka mogą korzystać ze wsparcia zwrotnego (preferencyjnego kredytu inwestycyjnego i powiązanego z nim kredytu obrotowego) oferowanego przez FGR Plus w ramach interwencji I 10.1.2. – Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność – (Instrumenty finansowe). Gwarancja FGR Plus może zabezpieczyć do 80 % kwoty kredytu pozostającego do spłaty, a jej udzielenie jest bezpłatne. Okres gwarancji wynosi do 183 miesięcy w przypadku kredytów inwestycyjnych. Możliwe jest też uzyskanie kredytu obrotowego powiązanego z kredytem inwestycyjnym do 25% wartości kredytu inwestycyjnego – na okres do 51 miesięcy. Maksymalna kwota gwarancji wynosi 5 mln zł, a w przypadku spółdzielni, w tym spółdzielni rolników, organizacji producentów i ich zrzeszeń, grup producentów rolnych i ich związków, prowadzących gospodarstwo rolne nie więcej niż 10 mln zł. Możliwe jest też uzyskanie dotacji na spłatę odsetek od kredytu (inwestycyjnego i/lub obrotowego) przez okres dwóch lat na poziomie 50 %, a w przypadku młodego rolnika lub gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu – 100%. W ramach interwencji I 10.1.2. – Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność – (Instrumenty finansowe) zaplanowano budżet 585,8 mln zł, co przy powyższych parametrach wsparcia powinno wygenerować akcję kredytową na poziomie ok 1,7 mld zł. Alokacja Funduszu nie jest podzielona na poszczególne sektory.

Pyt. 16 Czy Ministerstwo oceniało skuteczność dotychczasowych programów wsparcia dla sektora mleczarskiego?

MRiRW na bieżąco monitoruje sytuację w poszczególnych sektorach produkcji zwierzęcej oraz analizuje efekty funkcjonowania wdrażanych instrumentów wsparcia. Ocena poszczególnych działań prowadzona jest m.in. na podstawie dostępnych danych statystycznych, informacji pochodzących z ARiMR, wyników ewaluacji programów, a także wniosków płynących z konsultacji z organizacjami branżowymi,

organizacjami rolniczymi i samorządem rolniczym. Uzyskane informacje są wykorzystywane przy projektowaniu i ewentualnym modyfikowaniu instrumentów wsparcia, tak aby odpowiadały one aktualnym potrzebom producentów oraz uwarunkowaniom rynkowym.

Pyt. 17 Jakie postulaty dotyczące sektora mleczarskiego zgłaszały w latach 2021–2026 organizacje rolnicze, branżowe oraz samorząd rolniczy?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco współpracuje z organizacjami rolniczymi, branżowymi oraz samorządem rolniczym. W latach 2021–2026 w ramach prowadzonych konsultacji, spotkań roboczych oraz innych form współpracy zgłaszane były liczne postulaty odnoszące się do poszczególnych sektorów produkcji zwierzęcej. Wszystkie zgłaszane wnioski i propozycje są analizowane przez MRiRW pod kątem możliwości ich wdrożenia, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa krajowego i unijnego, dostępnych środków finansowych oraz kierunków polityki rolnej.

Poniżej przedstawiono kilka przykładów zgłaszanych do MRiRW w przeciągu ostatniego roku wniosków:

- Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych składały wnioski o zwiększenie dotacji na prowadzenie ksiąg hodowlanych i oceny wartości użytkowej lub hodowlanej bydła mlecznego oraz o zwiększenie stawek dotacji na pokrycie kosztów nagród za zwierzęta, które zdobyły tytuły czempionów lub wiceczempionów na wystawach zwierząt hodowlanych - realizacja tych wniosków będzie możliwa w zakresie posiadanych środków budżetowych na wsparcie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej;
- Stanowisko Lubelskiej Izby Rolniczej z 6 lutego 2026 r. w sprawie ograniczenia organizacjom społecznym odbioru zwierząt;
- Pismo Polskiego Zrzeszenia Producentów Bydła Mięsnego z 4 marca 2026 r. w sprawie potrzeby doprecyzowania przepisów w zakresie kastracji buhajków przeznaczonych na opas;
- Pismo Izby Rolniczej w Opolu z 19 czerwca 2026 r. w sprawie umożliwienia przeprowadzania uboju pastwiskowego zwierząt gospodarskich;
- Krajowa Rada Izb Rolniczych – pismo z 7 maja 2025 r. w sprawie uznania tzw. budek dla cieląt typu igloo za kojce.

Pyt. 18 Czy Ministerstwo analizowało skutki polityki klimatycznej i środowiskowej Unii Europejskiej dla sektora mleczarskiego?

Zwiększenie ochrony i nabycie odporności przed coraz mocniej odczuwalnymi przez rolnictwo niekorzystnymi zmianami klimatycznymi, przynoszącymi susze, fale upałów, przymrozki, gradobicia czy powodzie, jest jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed Unią Europejską.

Produkcja mleka stanowi istotne źródło emisji metanu uwalnianego do atmosfery w wyniku procesu trawienia pasz przez krowy oraz z gospodarowania obornikiem. W związku z powyższym działania gospodarstw mlecznych stały się jednym z ważnych elementów realizacji Europejskiego Zielonego Ładu i celów klimatycznych UE.

Polityka klimatyczna i środowiskowa UE wywiera na sektor mleczarski zarówno presję kosztową i regulacyjną, jak i tworzy nowe możliwości rozwoju.

Przykładem takich działań zmierzających do ograniczenia emisyjności gazów cieplarnianych może być poprawa żywienia zwierząt, dodatki paszowe ograniczające emisję metanu, modernizacja systemów przechowywania gnojowicy, instalowanie biogazowni lub korzystanie z innych odnawialnych źródeł energii, poprawiających efektywność produkcji. Natomiast spełnienie wymagań środowiskowych wiąże się często z inwestycjami w nowoczesne budynki inwentarskie, urządzenia do gospodarowania nawozami naturalnymi, systemy monitorowania emisji i zużycia zasobów czy technologie oszczędzające wodę i energię.

Mając na uwadze powyższe, Wspólna Polityka Rolna UE coraz mocniej koncentruje się na finansowym wspieraniu działań zmierzających zarówno do ograniczenia emisyjności gazów cieplarnianych przez rolników, jak i do spełnienia przez nich ambitnych wymogów środowiskowych. W ramach instrumentów wspierających transformację środowiskową gospodarstw, rolnicy mogą korzystać m.in. z ekoschematów, programów rolno-środowiskowych, dotacji inwestycyjnych na modernizację gospodarstw i wsparcia dla odnawialnych źródeł energii.

Także rosnące oczekiwania konsumentów i sieci handlowych powodują, że producenci mleka muszą wykazywać coraz lepsze wyniki środowiskowe. Powstają systemy oceny śladu środowiskowego produktów mlecznych (PEF), które mogą w przyszłości wpływać na pozycję rynkową producentów.

Spełnianie tych ambitnych celów nie jest łatwe, ale prowadzi do poprawy efektywności wykorzystania zasobów i umożliwia uzyskanie wyższej wartości dodanej za produkowane „niskoemisyjne” produkty. Dla mniejszych gospodarstw koszty wprowadzanych zmian mogą być bardziej odczuwalne, co może przyspieszać proces koncentracji produkcji.

Wiele z poruszonych powyżej kwestii znalazło swoje odzwierciedlenie i potwierdzenie w opublikowanym przez KE w dniu 7 lipca 2026 r. dokumencie „Strategia dla produkcji zwierzęcej”, w którym równie ważne jak produkcja surowca mlecznego są takie elementy jak zapewnienie tej produkcji konkurencyjności, odporności i zrównoważoności, a także umożliwienie zachowania jej terytorialnych różnicowań oraz odpowiedniej promocji.

Pyt. 19 Czy Ministerstwo analizowało wpływ umów handlowych Unii Europejskiej oraz importu z państw trzecich na polski sektor mleczarski?

W kontekście ostatnio dyskutowanych umów handlowych (z Ukrainą, krajami Mercosur, Meksykiem, Australią, Indonezją, Malezją, Tajlandią, Filipinami, Indiami) sektor mleczarski w UE raczej nie był wskazywany jako szczególnie narażony na ryzyko nadmiernego importu z tych kierunków (w porównaniu z na przykład sektorem wołowym, drobiowym czy cukrowym). Niezależnie od tego MRiRW opowiada się za ścisłym monitorowaniem przez KE wpływu zawieranych umów, za większym dostosowaniem produktów importowanych do standardów produkcji UE, za uwzględnianiem w umowach oraz w przepisach unijnych postanowień umożliwiających skuteczne działania w razie nadmiernego importu powodującego zagrożenia dla krajowej produkcji, za pogłębieniem analiz skumulowanego wpływu umów na sektor rolny UE.

Umowy handlowe UE z krajami trzecimi, ze względu na przyznanie preferencji taryfowych w dostępie do rynku UE na objęte umową produkty, umożliwiają obniżenie ich ceny oferowanej na rynku i tym samym zwiększają konkurencyjność importu w porównaniu z produkcją krajową. Może to prowadzić do wzrostu importu i problemów rynkowych. Jednocześnie oferują określone preferencje taryfowe i inne ułatwienia w dostępie do rynków krajów trzecich, co może być korzystne dla eksportu państw członkowskich UE, a więc także Polski, w tym dla eksportu produktów mleczarskich.

Umowy handlowe nie uchylają wymogu celnej, weterynaryjnej i fitosanitarnej kontroli granicznej, ani wymogu spełnienia unijnych standardów bezpieczeństwa i jakości żywności. Część unijnych standardów produkcji (np. dobrostanu zwierząt) nie jest obecnie wymagana wobec produktów importowanych, co zniekształca warunki konkurencji. Polska stale zwraca uwagę na konieczność dostosowania produktów importowanych do unijnych wymogów produkcji.

Jeśli chodzi o ocenę zagrożeń i korzyści w związku z zawieraniem umów handlowych jest to stały temat dyskusji na forum Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH). Komisja Europejska w ostatnich latach zlecała kilka analiz skumulowanego wpływu umów na sektor rolny. Wynikał z nich ogólny wniosek, że sektor rolno-spożywczy UE generalnie zyskuje na umowach handlowych, przy czym ocena wpływu w poszczególnych segmentach rynku może się różnić. Wśród beneficjentów liberalizacji handlu wskazywany był najczęściej sektor produktów wysoce przetworzonych, win i alkoholi, mleczarski, wieprzowy. Z kolei wśród sektorów w większym stopniu zagrożonych negatywnymi skutkami liberalizacji wskazywane były sektory mięsa wołowego, cukru, mięsa drobiowego, baraniny i ryżu (dwa ostatnie mają mniejsze znaczenie dla Polski). Jednocześnie Komisja przyznawała, że wykorzystywane w tych analizach metody modelowania skutków liberalizacji przy użyciu modeli ekonometrycznych opierają się na licznych metodologicznych uproszczeniach (ograniczone możliwości modelowania barier pozataryfowych w handlu i implementacji w modelu konkretnych wielkości kontyngentów taryfowych). W związku z tym należy podchodzić z pewną ostrożnością do wniosków płynących z tych analiz.

MRiRW postuluje przygotowanie przez Komisję Europejską analizy skumulowanego wpływu udzielonych i zaoferowanych krajom trzecim preferencji w dostępie do rynku rolnego. Pozwoliłoby to ukazać pełen obraz sytuacji w zakresie tych preferencji, także w sektorze mleczarskim, oraz zestawzić je z produkcją i konsumpcją na poziomie UE i poszczególnych państw członkowskich UE, w tym Polski.

Odnosnie do klauzul ochronnych MRiRW konsekwentnie postuluje na unijnym forum uwzględnianie w nowych i renegocjowanych umowach handlowych z krajami trzecimi klauzul ochronnych umożliwiających skuteczne działanie w razie nadmiernego importu rodzącego zagrożenia dla krajowych producentów. Podkreślamy, że powinny to być klauzule dostosowane do specyfiki unijnego i

polskiego sektora rolnego (tj. uwzględniające np. rodzinny charakter gospodarstw i rozproszoną strukturę produkcji), a możliwość ich zastosowania nie powinna być ograniczona czasowo.

Kwestia standardów produkcji, które obowiązują unijnych producentów, a którymi nie są związani producenci w krajach trzecich jest istotnym problemem, który dostrzegamy i traktujemy bardzo poważnie. Dotyczy to także sektora mleczarskiego. Z tego względu na forum UE postulujemy dostosowanie standardów obowiązujących w odniesieniu do importu z tymi obowiązującymi dla unijnej produkcji rolnej. Innymi słowy postulujemy działania celem zapewnienie równych warunków konkurencji. Komisja Europejska zapowiedziała już działania na rzecz ujednolicenia wymagań dla produkcji unijnej i importowanej w odniesieniu do dobrostanu zwierząt i zawartości środków ochrony roślin. Jednocześnie należy pamiętać, że produkty importowane z państw trzecich muszą spełniać unijne nienegocjowalne standardy w zakresie bezpieczeństwa żywności (lub równoważne).

Ww. kwestie – tj. potrzebę przeprowadzenia pogłębionych analiz skumulowanego wpływu udzielonych przez UE preferencji w dostępie do rynku rolnego, uwzględniania w umowach handlowych spełniających szereg wymogów klauzul ochronnych oraz wyrównywania warunków konkurencji – MRiRW podnosi na forum UE, zwłaszcza na forum Rady AGRIFISH, celem ochrony interesów polskich producentów, w tym producentów z sektora mleczarskiego.

Odnosnie do kwestii liberalizacji handlu z Ukrainą – z dniem 5 czerwca 2025 r. wygaśa obowiązująca od 4 czerwca 2022 r. pełna i jednostronna liberalizacja importu z Ukrainy w postaci środków ATM, obejmująca także produkty sektora mleczarskiego. Od października 2025 r. obowiązują bardziej korzystne i sprawiedliwsze postanowienia zmodernizowanego Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina. Preferencyjny import wybranych produktów mleczarskich jak np. masło i odtłuszczone mleko w proszku jest ponownie (jak przed ATM) ograniczony do wielkości kontyngentów taryfowych. Wielkości te zostały co prawda zwiększone, ale powiększone kontyngenty objęte są możliwością zastosowania bilateralnej klauzuli ochronnej a ponadto są powiązane z zobowiązaniem Ukrainy do dostosowania swojego ustawodawstwa do standardów UE m.in. w zakresie dobrostanu zwierząt do

2028 r.⁵ Jednocześnie zwracamy uwagę, że na mocy ww. zmodernizowanych postanowień Układu Ukraina przyznała zgodnie z zasadą wzajemności również pewne koncesje stronie unijnej polegające na redukcji lub zniesieniu ceł ukraińskich na wybrane towary rolne, w tym istotne dla polskiego eksportu na Ukrainę produkty mleczarskie.

Pyt. 20 Jakie zagrożenia Ministerstwo identyfikuje dla sektora mleczarskiego w perspektywie do 2030 r. i 2035 r.?

W związku z zawieraniem kolejnych umów handlowych i związaną z tym redukcją stawek celnych i otwarciem nowych kontyngentów taryfowych, presja importowa w sektorze mleczarskim UE będzie rosła. Jednocześnie sektor ten jest wskazywany jako wysoce konkurencyjny na rynku światowym, który może skorzystać z preferencji taryfowych przyznanych UE w dostępie do rynków krajów trzecich w wyniku umów handlowych.

Pyt. 21 Jakie konkretne działania Ministerstwo zamierza podjąć w celu rozwoju polskiego sektora mleczarskiego?

MRiRW na unijnym forum stale podnosi i będzie dalej podnosić postulat wyrównywania warunków konkurencji między produkcją UE a produkcją z krajów trzecich. Oczekujemy realizacji zapowiedzi Komisji Europejskiej w tym zakresie (zob. *odpowiedź na pytanie nr 19*). Jednocześnie, jak wskazano wyżej, produkty importowane muszą spełniać unijne wymogi bezpieczeństwa żywności, co jest kontrolowane przez właściwe inspekcje i służby państw członkowskich UE. W odpowiedzi na postulaty Polski i innych państw członkowskich UE Komisja zapowiedziała wzmocnienie również tych kontroli oraz zwiększenie audytów dokonywanych na miejscu w krajach trzecich.

W odniesieniu do wsparcia finansowego, po zakończeniu KPO dla sektora przetwórczego, w tym branży mleczarskiej, przewidziano wsparcie, które będzie realizowane z Planu Strategicznego WPR 2023-2027 (PS WPR) w ramach Interwencji I.10.6.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – w gospodarstwie (Budżet: 51 mln EUR) i I.10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem (Budżet: 204 mln EUR).

⁵ Niespełnienie tego zobowiązania może się wiązać z zawieszeniem koncesji przyznanych Ukrainie na mocy zmodernizowanych postanowień Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina.

Nabór w ramach interwencji I10.6.1 planowany jest w październiku 2026 r. Wsparcie w ramach tej interwencji jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową rolników/mikroprzedsiębiorców, a także wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego.

Pomoc udzielana jest na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych oraz wytwarzania produktów nierolnych, z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury. Pomoc realizowana będzie w formie płatności ryczałtowej lub refundacji. W odniesieniu do:

- podejmowania lub wykonywania działalności w zakresie przetwarzania oraz zbywania przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) – ryczałt na jednego beneficjenta w okresie realizacji interwencji wynosi w zależności od wielkości operacji – nie więcej niż: 30 000 zł albo 60 000 zł albo 120 000 zł, przy czym wysokość ryczałtu wynosi maksymalnie 65% kosztów operacji;
- podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej/MOL w zakresie przetwarzania produktów rolnych oraz sprzedaży przetworzonych produktów rolnych i nierolnych – ryczałt na jednego beneficjenta w okresie realizacji interwencji wynosi w zależności od wielkości operacji - nie więcej niż: 30 000 zł albo 60 000 zł albo 120 000 zł, przy czym wysokość ryczałtu wynosi maksymalnie 65% kosztów operacji;
- kontynuacji prowadzenia działalności gospodarczej jako mikroprzedsiębiorca (w tym MOL) w zakresie przetwarzania produktów rolnych oraz sprzedaży przetworzonych produktów rolnych i nierolnych – refundacja na jednego beneficjenta w okresie realizacji interwencji wynosi maksymalnie 500 000 zł, zaś intensywność pomocy w formie refundacji wynosi do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji. Minimalna kwota pomocy na jednego beneficjenta w okresie realizacji PS WPR na realizację operacji w formie refundacji wynosi 10 000 zł.

Nabór w ramach interwencji I10.7.1 planowany jest we wrześniu 2026 r. Wsparcie w ramach tej interwencji jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na obszarach wiejskich (na rynkach lokalnych), wpłynąć na dywersyfikację

i skracanie etapów łańcucha żywnościowego, a także promować współpracę w ramach łańcucha wartości poprzez obowiązek podpisywania umów na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym. Pomoc udzielana będzie na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury. Pomoc w ramach przedmiotowego wsparcia będzie przyznawana w dwóch obszarach: Obszar A - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych (MŚP) Obszar B - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu ekologicznych produktów rolnych (MŚP).

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne i niematerialne dotyczące:

- budowy budynków lub budowli do przetwarzania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych lub kontroli laboratoryjnej produktów rolnych,
- zakupu technologii na cele dotyczące przetwarzania produktów rolnych lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych (w tym przechowywania, sortowania, pakowania, przygotowania do sprzedaży – wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników),
- ochrony środowiska,
- infrastruktury do przetwarzania odpadów żywnościowych na biokomponenty lub przetwarzania produktów ubocznych powstałych przy wytwarzaniu produktów rolnych.

W odniesieniu do inwestycji realizowanych przez MŚP – na pomoc przyznaną jednemu beneficjentowi w formie refundacji w okresie realizacji Programu przewidziano maksymalnie 10 000 000 zł. Minimalna kwota pomocy na realizację operacji będzie wynosić 100 000 zł.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. Statystyki dotyczące zwierząt i gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie w latach 2006 – 2026 na podstawie Komputerowej Bazy Danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
2. Wybrane akty prawne regulujące kwestie produkcji mleka.
3. Prezentacja kierunków rozwoju polskiego mleczarstwa do 2035 r

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów